

pensar: si l'hem d'identificar amb un *Pons Barba* (-bo) esmentat en el mateix TdF, però aquest seria un «troubadour catalan» (?) i de fet les *lb* del text citat (*aculhí, enourgulhí*) volen suggerir algú de l'Alt Lenguadoc o Rosselló. Fa l'efecte d'alguna vaga figura mítica o alguna ficció o falsificació. Diríem, doncs, que en terra occitana el que està establert no és 'malparlar' sinó matisos diferents si bé veïns, si no fos que la tençó d'Eble sembla confirmar-hi la presència de la idea de 'maledicència'. — 10
 14 O sigui, tots dos, 'cantussejar': «cantare a bassa voce da sè, interrottamente». — 15 Tommaseo, Petr. (sota la ratlla); Rohlf, *HistLitGramm.*, § 1006, sobretot pel que fa al paper del prefix pejoratiu *bis-*. Cf. encara it. desusat *biscante* «cantilena, arietta di cui cantarella» i *biscanterellare*, amb el postverbal *biscanterello*, en Cavalca, etc. — 16 *Viuda encantada* «és una dona casada que l'ha deixada l'home» anotava PCoromines a Biure d'Empordà, 1898; després ell mateix va usar-ho en la comèdia *L'Amor Traïdor* (1927). Per a un ús poc corrent de *encantar* en el sentit d'inclinar, decantar' en Cerverí de Girona, veg. notes a la meua edició del poeta 12/68.6, 46/60.19, 11/47.3, i ed. Riq., 96.5. Altres cops ell mateix ho usa per a 'atraure, fer cimbell' (46/60.19). — 17 També a les serres de més a l'Est: a Cambrils d'Odèn *les Encantades* és el nom d'unes esplugues, i a For-nicó (= *Forat Micó*) s'hi amagaven encantades. Altrament també en el Migjorn valencià hi havia aqueixes llegendes: a la font de Benimarzoc, em contaven a la Vall de Gallinera, hi ha una *senyora enkantà*, i una serp i un bou *encantats*, que només ixen un cop cada cent anys i «se tornen un munt d'or qui els toca» (nota que fins la sintaxi és medieval), 1962. A una història diferent deu fer allusió, en el Lluçanès, el nom del Coll de la *Ramada Encantada* (Santa Eulàlia de Puig-oriol, 1964), semblant a la que ens conta Verdaguer de les Maleïdes i el Canigó. — 18 Cf. el recull de poemes de Josep Sebastià Pons, *Canta-Perdiu*, París, Champion, 1925, inspirat en un lloc de nom i sentit semblants.

LLISTA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *canor, cantet, cantit, cantable, cantàbil, cantada, cantadissa d'ocells, cantadis, cantadissa, cantador, cantaire, cantant, cantarejar, cantarella, cantarellejar, cantarina, cantatriu, cantata, cantera, canteules, càntic, cantilena, cantinela, cantimplaina, contimplaines, continflaines, cantiri, cantor, cantoria, cantòria, cantúria, cantorrutxar, canturejar, canturrutxar, canturriejar, canturrinyar, canturella, cantoral, cantunyar, cantussar, cantussejar, cantussolar, cantussol, cançó, cançoner adj., cançoneria, cançonèjar, cançonaire, cançoner m., cançoneta, cançonetista, bescantar, bescantaire, desbiscantar, deute escantat, bescantador, bescantaire, bescantament, percantar, encantar, encantat, moneda encantada, encantament, encant, encantació, encantador, encantadriu, encantaire, encantaira, encantàries, encanteri, desencantar, desencant, desencantament, Casa Encantada,*

Mola Encantada, Els Encantats, Forat dels Encantats, incantable, incantació, canta-perdius, cantagallet, Canta-gall, cantimplora, cantiplora, cantimplor, cantimplaina, cantimplori, cantimplòs, cantimplori.

Cantalar, cantalet, cantal 'roc gros', V. cantell Cantar, cantarella, V. cant

CANTARIDA, pres del ll. *cantharis, -aridis*, i aquest, del gr. *κανθαρίς, -ιδος*, id. □ 1.ª doc.: mj. S. xv.

JRoig, *Spill*, diu que les dones són «sangonera / --- / tir, basalís, / vibra parida / e cantarida, / la onsa parda / ---» (v. 7716), accentuació que no sé si s'havia usat o és una mera llicència poètica. *AlcM* el cita també en Cauliac; i, alterat vulgarment com *encantarida*, per etimologia popular.

DERIV.: *Cantaridina*.

CANTELL, 'caire' i CANTAL, 'roca', mots d'origen incert, relacionats entre ells i derivats d'una antiga forma hispànica CANTUS, conservada en el cast. i port. *canto*, que reuneixen les dues significacions: encara que en el llatí tardà ja apareix CANTUS en el sentit de 'llanta d'una roda', del qual sembla derivar-se només *cantell*, mentre que en el sentit de 'roca' apareix com un mot distint, certament pre-romà, no és segur que l'un es diferenciï essencialment de l'altre, com sigui que CANTUS 'llanta' tampoc, en definitiva, no fou llatí des d'antic; i és possible que es vagi arribar a la idea de 'cantell de roda', etc., partint de la de 'caire de qualsevol objecte dur' i 'pedra cantelluda'; especialment en les civilitzacions primitives, en què les rodes no eren encara de metall ni eren, sempre i enterament, de fusta; també CANTO, que té significat semblant en part al de *cantell*, però en part al de *cantal*, combina els dos aspectes i és derivat del mateix element pre-llatí CANT-. □ 1.ª doc.: *cantal*, fi S. XIII, Jaume I; *cantell*, fi S. XIV, Bernat Metge; *cantó*, S. XIII, *Costums de Tortosa*.

De *cantal* tenim força testimonis ben antics. Cerverí de Girona (c. 1270), en *Recepta de Xarop*, va escriure «De Palà a To<r>rosela / anan un jorn cavalcan / --- / trobey dona bon' e bela, / que prés un *cantal* plorava / e rompia sa guonela» (24/10.7), on és evident que la grafia *cantar* del ms. és una errada de còpia per *cantal*, força comprensible pel fet que els escribes d'occità no coneixien aquest mot, que és català i estrany a la llengua d'oc. Sovint en la *Crònica* de Jaume I: «aenant, nós jaén en lo breçol, tiraren per una trapa sobre nós un *cantal*, e caech prop del breçol», «ach-n'i un que ·s tirà les mànegues, e pres un *cantal* gran, e tirà a aquel que pujà primer, e donà-li un colp» (*Cròn.*, 13, 224). També en Muntaner: «la batalla fo molt fort; e les nostres fembres, ab *cantals* e ab pedres que yo havia feytes metre e·l mur, la barbacana defensaven tan règue que maravella era», § 427; i en les cròniques de Desclot i del Cerimoniós hi ha també narració de combats amb «pedres e ab grans *cantals*».